

NOVADI SAPROT

SOCIĀLIE TĪKLI gan palīdz, gan traucē

Edīte Bēvalde

“Diemžēl sociālajos tīklos jo-
projām parādās ziņas, kurās tiek
pausta nepatiesa informācija par
it kā pazudušām personām,” no-
rāda Valsts policijas (VP) Sabied-
risko attiecību nodaļas vecākā
speciāliste SIMONA GRĀVĪTE. “Un
ar šīm ziņām, iepriekš nepār-
liecinoties par to patiesumu, daļas
ievērojams skaits cilvēku.” Viņa
atzīst, ka nereti, gribēdami palī-
dzēt nelaimē, cilvēki pārsūta šā-
das ziņas, lieki neiedziļinoties, lai
gan nemaz nav grūti pārlicinā-
ties, cik veca ziņa ir, vai policija
ir informēta par pazudušo un vai
meklētais jau nav atrasts.

Ziņa no pagātnes

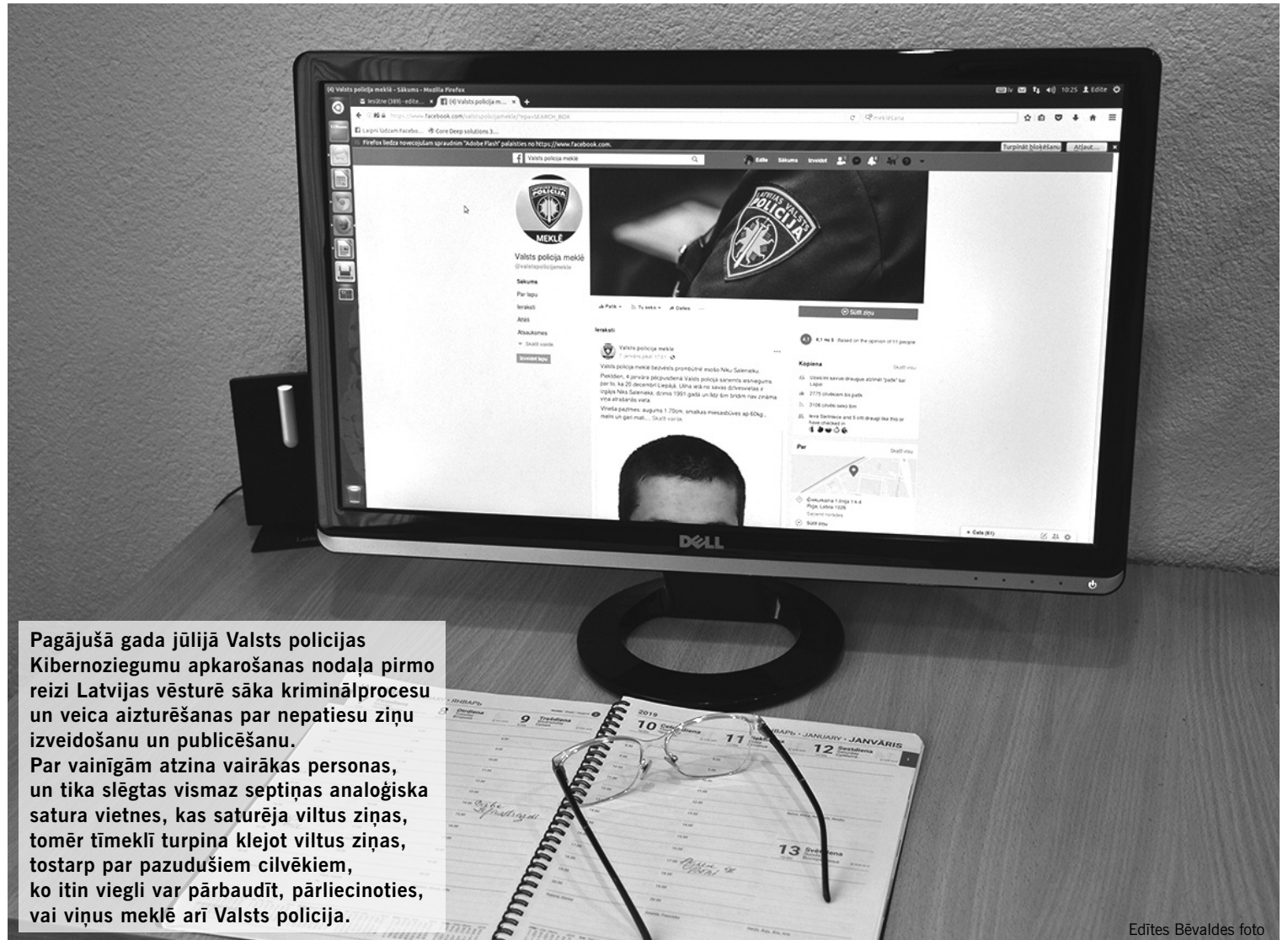
Speciāliste norāda, ka šajās
ziņās var būt no konteksta izņem-
ti seni vēstījumi no vecām vietē-
jām ziņām vai arī ārvalstu notī-
kumu apraksti, puspatiesības vai
izdomājumi. Bieži vien ziņu tekstā
nav pievienots informācijas avots
vai arī tas ir norādīts maldinošs,
piemēram, tiek norādīti amati
vai kādas iestādes pārstāvji, kuri
nemaz neeksistē. Valsts policija
aicina sociālo tīklu lietotājus rū-
pīgāk sekot līdz ziņām, kas at-
spoguļojas viņu sociālo tīklu laika
joslās – pirms dalies ar kādu ziņu,
izvērtē, vai ir vērts to darīt, vai
tiešām ziņa atbilst patiesībai! Lai
neiekristu viltus ziņu lamatās, jā-
pievērš uzmanība tādām lietām
kā medijs, informācijas avots,
datums, virsraksts.

“Sociālajiem tīkliem neap-
šaubāmi ir liela nozīme Valsts
policijas ikdienas darbā. Nereti ir
situācijas, kuras mums izdevies
atrisināt ātri, jo, publicējot ziņu
mūsu oficiālajā *facebook.com*
kontā, cilvēki uzreiz reaģē. Pie-
mēram, meklējot aculieciniekus
ceļu satiksmes negadījumiem,
bezvēsts prombūtnē esošas per-
sonas vai lūdzot atpazīt kādu
personu. Tāpat sociālie tīkli ir
palīgs krīžu situācijās, jo, publi-
cējot informāciju VP feisbuka un
tvitera kontos, var ātri sasniegt
maksimāli daudz cilvēku, tādē-
di nododot svarīgu informāciju,”
skaidro S. Grāvīte.

Bieži Valsts policija bezvēsts
prombūtnē esošas personas
meklē publiski, izsūtīt ziņu kopā
ar bildi e-pastā plašsaziņas līdzek-
ļiem un publicējot šo pašu ziņu
oficiālajos VP sociālo tīklu kontos.

Vienmēr var zvanīt uz 110!

S. Grāvīte atklāj, ka pērn
pavasārī tika izveidota jauna
VP feisbuka lapa “Valsts polici-
ja meklē”, kurā publicē oficiālo
informāciju par bezvēsts prom-
būtnē esošām personām, aicinot
atsaukties aculieciniekus vai at-
pazīt redzamās personas. “Attie-
cīgi tālāk ar šo ierakstu dalāties
VP oficiālajā feisbuka kontā, kā
arī VP reģionu pārvalžu feisbuka

Pagājušā gada jūlijā Valsts policijas
Kibernozieģumu apkarošanas nodaļa pirmo
reizi Latvijas vēsturē sāka kriminālprocesu
un veica aizturēšanu par nepatiesu ziņu
izveidošanu un publicēšanu.
Par vainīgām atzina vairākas personas,
un tika slēgtas vismaz septiņas analogiska
satura vietnes, kas saturēja viltus ziņas,
tomēr tīmeklī turpina klejot viltus ziņas,
tostarp par pazudušiem cilvēkiem,
ko itin viegli var pārbaudīt, pārlicinoties,
vai viņus meklē arī Valsts policija.

Edītes Bēvaldes foto

UZZIŅAI

– 2018. gadā Latvijā kā bezvēsts pazudušas meklēšanā tika
izsludinātas 1646 personas, salīdzinājumam – 2017. gadā tika
meklētas 1455. No 2018. gadā pazudušajām personām nepilngadīgas
bija 645 (īsā laikā atrastas 615), no meklēšanā izsludinātām 1001
pilngadīgas personas atrastas 778.

– No meklēšanā izsludinātajām bezvēsts pazudušajām personām
aktuālā meklēšanā atrodas 253 personas.

Avots: Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs

lapās un tviterī. Tiklīdz persona ir
atrasta, par to nekavējoties infor-
mējam plašsaziņas līdzekļus, kā
arī VP sociālo tīklu ieraksti tiek
papildināti ar ziņu par personas
atrašānu, nedaudz vēlāk šī ziņa
tiek izņemta no VP sociālo tīklu
kontiem pavisam.”

Valsts policijas sociālo tīklu
konti iespēju robežās tiek kvali-
tatīvi uzraudzīti – ikreiz, saņemot
kādu informāciju par bezvēsts
prombūtnē esošas personas atra-
šanās vietu (un citu informāci-
ju) vai aculiecinieku ziņu, šie fakti
tūlīt tiek nodoti tālāk izmeklētā-
jiem un pārbaudīti.

“Vēršam uzmanību, ka VP
oficiālajai informācijai var sekot
līdzī mūsu sociālo tīklu kontos vai
mājaslapā. Ja rodas šaubas par
kādas ziņas patiesumu, kurā ir
minēta policija, par to var pār-
licināties, jautājot likumsargiem.

Tomēr jāpiebilst, ka VP so-
ciālie tīkli netiek uzturēti 24/7,
tāpēc, ja nepieciešama steidza-
ma palīdzība vai persona ir acu-
liecinieks kādam pārkāpumam,
nekavējoties jāzvana uz 110!”
uzsver S. Grāvīte.

Ļoti stingra kārtība

“Par laimi, ar izjokošanu vai
viltus ziņām neesam saskārušies,
jo viss tiek uztverts ļoti nopiet-
ni,” savukārt saka organizācijas
“Bezvests.lv” pārstāve SVETLANA
GINTERE. “Organizācija pastāv jau
deviņus gadus, un pie mums vē-
šas cilvēki tikai tajos gadījumos,
kad viņi par bezvēsts prombū-
tnē esošu personu jau ir ziņojuši
Valsts policijai. Šo deviņu gadu
laikā “Bezvests.lv” brīvprātīgie ir
atraduši 106 pazudušos – gan dzī-
vus, gan mirušus,” viņa norāda.

Reiz gan esot bijis gadījums,
kad vīrs gribējis izjokot savu sie-
vu, izsludinot viņu meklēšanā. Dzī-
vesbiedre par to bijusi nepatīkami
pārstiegtā. Lai šādas situācijas iz-
slēgtu, jau aptuveni sešus gadus
ir spēkā noteikta rīcības secība.
“Mēs noteikti nublicēsim kādas
personas iesniegtās ziņas, pirms
tās nebūs pārbaudītas polici-
jā. Ar Valsts policiju mums ir ļoti
cieša sadarbība, un tieši VP dod
akceptu kādas informācijas publi-
cēšanai. Tāpēc viltus ziņu gadījumi
mūsu darbībā ir pilnībā izslēgti.

Dažkārt cilvēki apvainojas,
ka nublicējam viņu iesniegt-
to informāciju par, piemēram,
pazudušu kaimiņu. Vai arī pie
mums vēršas, norādot, ka, lūk,
sociālajos tīklos ir pamanīta
ziņa, ka pazudis bērns, bet mēs
neko nedarām. Tad mēs jautā-
jam, vai viņš pazīst šo bērnu?
Mēs strādājam tikai ar radinie-
kiem, kas var raksturot pazu-
dušo cilvēku, zina visus datus.
Viņš attiecīgi aizpilda anketu un
iesniedz “Bezvests.lv” ar piebil-
di, ka pirmām kārtām ir ziņots
policijai. Mēs arī prasām apstip-
rināt, ka iesniedzējs piekrīt datu
publicēšanai. Tas nepieciešams
tāpēc, ka šo informāciju izsūtām
dažādiem medijiem. Tiklīdz cil-
vēks ir atrasts, nekavējoties par
to ir jāziņo mums. Tāpat mēs, ja
atrodam meklējamo personu,
zvanām policijai un informējam
medijus. Fotografija un informā-
cija no meklējamo saraksta tiek
izņemta, savukārt atsevišķi ziņu
portāli iepriekšējo informāciju
papildina ar aktuālo. Ja šī ziņa ir
publicēta sociālajos tīklos un ar
to lietotāji dalās, informācija būs
jau korigēta, papildinot ar jaunā-
ko. Tāpēc viltus ziņu rašanās nav
iespējama,” skaidro S. Gintere.

Katru gadījumu izvērtē

Viņa stāsta, ka sastopamas
arī cilvēku grupas, kas izveido
savas interneta vietnes, norādot,
ka viņi nodarbojas ar cilvēku
meklēšanu, sadarbojas ar eks-
trasensiem, ledzīvotājiem pa-
šiem ir jāizvēlas, ar ko viņi grib

sadarboties, meklējot palīdzību.
“Mēs esam vienīgā oficiāli reģis-
trētā organizācija, kas darbojas
pēc brīvprātības principa. Katrs
no mums ikdienā ir nodarbināts
savā arodā, piemēram, es esmu
žurnāliste, tāpēc arī šajā organi-
zācijā gatavoju publikācijas, fil-
mēju un fotografēju meklēšanas
pasākumus, lai cilvēki zinātu, kā
tie norit. Taču to, meklēt vai ne,
izlemjam pēc attiecīgās situācijas.
Ja ir kādi pavedieni, punkts, no
kura sākt meklēšanu, piemēram,
video novērošanas kameras ier-
aksts, var piesaistīt brīvprātīgos,
suņus un uzsākt meklēšanu. Bet,
ja, piemēram, kāds ir pazudis
Vecrīgā, bet neviena kamera viņu
nav fiksējusi, viņš var būt jebkur.
Un vēl iedzīvotājiem jāņem vērā,
ka par tuvinieka pazūšanu ir jāzi-
ņo nekavējoties. Dažkārt personu
izdodas atrast, nemaz nublicē-
kojot ziņu, bet vispirms piezva-
not uz slimnīcām, morgiem. Par
to tuvinieki reizēm nemaz neie-
domājas.

Ja mēs pamanām viltus ziņas,
cenšamies sazināties ar portāla
saimniekiem vai arī ierakstām
komentāru,” S. Gintere atklāj
savu pieredzi.

Sabiedrības integrācijas
fonds

Materiāls sagatavots ar Sabiedrības
integrācijas fonda finansiālu atbalstu
no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.